

SARKOZY ERMENİSTAN'DA I

Ömer Engin LÜTEM

Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozynin 6-7 Ekim günleri Ermenistana yaptığı ziyaret sırasında Türkiye'nin Ermeni soykırım iddialarını tanımasını istemesi ve tanımadığı takdirde Fransa'nın soykırım iddialarını inkâr eden kişilerin cezalandırılmasını öngören kanun tasarısının kabul edilebileceğini bildirmesi, Türkler için olduğu kadar Ermeniler için de bir sürpriz olmuştur. Zira, Fransa öteden beri Ermeni tezlerini desteklemiş olmakla beraber, hiçbir Fransız devlet adamı bu derecede ileri gitmemiş ve özellikle kimse Türkiyeden Ermeni soykırımı varsayımını kabul etmesini istememiş ve bunun için bir süre vermemiştir. Bu hayli garip durumun açıklanması için biraz geri gitmemiz gerekmektedir. Bilindiği üzere Fransa, hayli duraksamalardan sonra, 2001 yılında bir cümleden oluşan kanunu kabul ederek Ermeni soykırım iddialarını tanımış ve bu olay iki ülke arasında ciddi gerginliklere neden olmuştu. Bu kanunun kabulünden bir süre sonra, Fransadaki Ermeni çevreleri kanunun yeterli olmadığını ileri sürmüşler ve Ermeni soykırımı olduğunu inkâr eden kişileri cezalandıran bir başka kanunun kabul edilmesini, Yahudi Holokostunu inkâr edenler için böyle bir kanun bulunduğunu da belirterek, istemişlerdir. Fransız Millet Meclisi 12 Ekim 2006 tarihinde, Ermeni soykırım iddialarını inkâr edenlerin beş yıla kadar hapis ve 45.000 Avro'ya kadar da para cezasına çarptırılmasını öngören bir kanun tasarısını kabul etmiştir. Bu tasarının kanunlaşması için Senato tarafından da onaylanması gerekmektedir. Ancak Senato bu tasarıyı, gündeminde tutmakla beraber, dört buçuk yıl görüşmemiştir. Bu, altı yıl için seçilen senatörlerin günlük siyasetten daha az etkilenmelerinin bir sonucudur. Çoğunluğunu Sağ ve Merkez partililerin oluşturduğu senatörler, Sosyalist ve diğer sol eğilimli olup azınlıkta bulunan senatörlere göre, Türkiye ile olan ilişkilere daha fazla önem vermişlerdir. Ayrıca, sağ-sol ayırımı yapılmadan senatörlerin büyük bir kısmı, tarihi olayların kanunlar aracılığı ile resmi bir şekilde yorumlanmasına karşı çıkmışlardır. Gerçekten de son yıllarda Fransada sömürgecilik ve esir ticareti gibi tarihi olaylar hakkında değer hükmü veren ve Hafıza Kanunları olarak tanımlanan kanunlar çıkarılmaya başlanmıştı. Fransız tarihçilerinin önemli bir bölümü, tarafsız tarihi araştırmalarını engellediği veya zedelediği gibi gerekçelerle, bu kanunlara karşı çıkmış ve bu görüş kamuoyunun büyük bir bölümü tarafından da paylaşılmıştı. Ermeniler söz konusu tasarının Senatoda gündeme alınması için büyük çaba harcamışlar, bu arada Cumhurbaşkanı adayı olan Nicolas Sarkozyden de, başkan seçildiği takdirde tasarının Senatoda görüşülmesini destekleyeceğine dair söz almışlardır. Ne var ki Sarkozy, Cumhurbaşkanı seçildikten sonra tutumunu da değiştirmiş ve Hafıza Kanunları aleyhinde davranmaya başlamıştır. Öteden beri Ermeni soykırımı iddiasını çekincesiz destekleyen Sosyalist Partisi senatörleri, bu yılın Mayıs ayında Ermeni soykırımı iddialarını inkâr edenlerin cezalandırılmasını öngören

tasarıyı (bundan sonra bu tasarı için kısaca inkâr tasarısı diyeceğiz) gündeme aldirmayı başarmışlardır. Tasarı önce Senatonun Kanunlar Komitesinde ele alınmış ve Komite, tasarının Fransız Anayasasının suç ve cezaların yasallığı ile fikir ve ifade özgürlükleri hakkındaki ilkelerine aykırı olduğuna oybirliği ile karar vermiştir. Kanunlar Komitesinin bu konudaki raporu Senato Genel Kurulunda kabul edilince tasarı reddedilmiş olmuştur. Bu konuda yapılan oylamada Sağ ve Merkez partileri Komisyon raporu lehinde, Sosyalistler ve diğer Sol partiler ise aleyhte oy vermişlerdir. Bu arada Sosyalistlerin yarıdan fazlasının oylamaya katılmadığı gözlemlenmiştir. İnkâr Kanununun kabul edilmeyişi Fransız Ermenilerinde büyük bir yenilgi, bir bozgun gibi kabul edilmiş, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Sarkozyye oy verilmemesi söylemleri artmıştır. Bu arada 25 Eylül 2011 tarihinde yapılan Senato kısmi seçimlerinde Sol partiler 3 oy farkla da olsa Senatodaki çoğunluğu ele geçirmişlerdir. Diğer yandan gelecek Nisan ayında yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimleri için Sosyalist Partiden aday olmak isteyen, bu partinin eski Birinci Sekreteri François Hollande, Senatodaki yeni oluşan Sol çoğunluktan inkâr tasarısını yeniden ele almasını isteyeceğini söylemesi tasarının kanunlaşması şansını arttırmıştır. Bu durumun, cumhurbaşkanlığı için yapılan kamuoyu yoklamalarında iyi sonuçlar alamayan Sarkozyin Ermeni sorunu konusunda izlemekte olduğu politikayı değiştirmeye götürdüğü anlaşılmaktadır. Bu değişikliğin ilk belirtisini 28 Eylül 2011 tarihinde Fransa ya bir çalışma ziyareti yapan Ermenistan Başkanı Serj Sarkisyana gösterilen olağanüstü ilgi ve sıcak karşılama oluşturmuştur. Böylelikle inkâr tasarısının Senatoda reddi nedeniyle Fransız Ermenilerinde Sarkozye ve iktidar partilere duyulan kırgınlık, bir ölçüde olsun giderilmeye çalışılmıştır. Diğer yandan Sarkozynin politika değiştirdiği bir hafta kadar sonra Ermenistana yaptığı resmi ziyaret sırasında tam anlamıyla ortaya çıkmıştır. Yarın Devam Edeceğiz.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "SARKOZY ERMENİSTAN'DA I." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2011 / 28. Ekim 11. Erişim Haziran 01, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/SARKOZY-ERMENISTAN-DA-I>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır